

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	01 «Науки про освіту»
Спеціальність	011 «Освітні, педагогічні науки»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	«Педагогіка вищої школи»

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Борова Т. А.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 1 від 03.09.2018 р.

Розробник(-и):

Пономаренко Володимир Степанович, д.е.н., проф.

Борова Тетяна Анатоліївна, д.пед.н., проф. кафедри педагогіки, іноземної
філології та перекладу.

Полякова Ганна Анатоліївна, к.пед.н, доцент кафедри педагогіки, іноземної
філології та перекладу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни.

Глобальні зміни впливають на розвиток всіх галузей суспільства і ставлять прогностичні завдання для підготовки кадрів майбутнього. Такі тенденції, як глобалізація, інформатизація, розвиток технологій, змінюють світ, входячи до всіх сфер життєдіяльності людини, функціонування соціальних інститутів. Відповідно змінюється попит та перелік затребуваних на ринку праці професій, оновлюються вимоги до підготовки кадрів з різних галузей, змінюються пріоритети формування актуальних компетентностей та навичок, що знадобляться у близькому та віддаленому майбутньому. З іншого боку, від якості освіти та підготовки кадрів залежить розвиток науки, технологій, ефективність компаній, що працюють у різних галузях. Тому трансформується місце вищої освіти у світі, що швидко змінюється, а модернізація освітньої галузі спрямовується на відповіді цивілізаційним викликам.

Програма вивчення навчальної дисципліни "Теорія і практика вищої освіти" складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів другого освітнього рівня зі спеціальності "**Освітні, педагогічні науки**".

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є сучасна вища освіта

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: зміст, характеристики, тенденції розвитку, нормативне забезпечення вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти (другого освітнього рівня) розуміння сутності, сучасних тенденцій розвитку вищої освіти, знання система нормативних документів сфери праці та сфери освіти для використання у педагогічній діяльності викладача закладу вищої освіти.

Основні завдання (вивчення) навчальної дисципліни:

поглиблення, розширення, інтеграція знань з наук про освіту;
формування теоретичних основ вищої освіти, розуміння системи вищої освіти;
ознайомлення з нормативною базою сфери вищої освіти;
практичне опанування студентами інструментами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти з урахуванням національних і європейських стандартів, організації освітнього процесу у закладі вищої освіти;

виховання у здобувачів вищої освіти особистих якостей педагога, викладача; прагнення до самонавчання, самовиховання, самовдосконалення;

Курс	1 М	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
Самостійна робота		150
Форма підсумкового контролю	Залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Моделювання освітньої та професійної підготовки	Системний підхід у вищій освіті
Дидактичні системи та педагогічні технології у вищій школі	Педагогічний консалтинг
Інформаційні технології в освіті	Управління освітньою діяльністю

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність до вдосконалення та спрямування педагогічної діяльності на розвиток освітніх процесів закладу вищої освіти у напрямку Європейської інтеграції вищої освіти	установлювати зв'язок між глобальними змінами та тенденціями розвитку вищої освіти в Україні; співвідносити рівні, ступені, кваліфікації вищої освіти з вимогами відповідних нормативних документів сфери праці; використовувати нормативно-правову базу для характеристики функціонування та регулювання освітніх процесів закладу вищої освіти у напрямку євроінтеграційних процесів;
Готовність до забезпечення якості освіти у закладі вищої освіти	характеризувати систему вищої освіти в Україні; визначати дескриптори за Національною рамкою кваліфікацій для рівнів та ступенів вищої освіти; визначати складові системи забезпечення якості; формулювати принципи, напрями, процедури внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти на основі ESG;
Здатність до підтримки та участі в організації освітнього процесу підготовки фахівців з вищою освітою.	описувати складові стандартів вищої освіти, складові освітніх програм; висвітлювати основні положення щодо організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні характеристики та тенденції розвитку вищої освіти

Тема 1. Розвиток вищої освіти в умовах глобальних змін

Сутність міжнародного поділу праці та міжнародної спеціалізації.

Глобальні зміни та потреби в актуальних навичках. Глобальні тенденції розвитку вищої освіти: Інтеграція, інтернаціоналізація, розвиток технологій, інформатизація, непевність, індивідуалізація, персоналізація освіти. Взаємозв'язок «дослідження – вища освіта-бізнес».

Основні положення Болонського процесу. Національна стратегія розвитку освіти в Україні. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року.

Тема 2. Загальна характеристика вищої освіти в Україні

Загальні принципи суспільного поділу праці в Україні. Позиціонування фахівця у суспільному поділі праці. Місце вищої освіти у суспільстві.

Система вищої освіти. Типи закладів вищої освіти. Освітньо-професійний та освітньо-науковий, науковий рівні вищої освіти: бакалавр, магістр, доктор філософії (phd), доктор наук. Національна рамка кваліфікацій України. Управління вищою освітою. Нормативно-правова база, що регулює функціонування вищої освіти.

Змістовий модуль 2. Забезпечення якості підготовки фахівців з вищою освітою

Тема 3. Забезпечення якості вищої освіти.

Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти. Система забезпечення якості в Україні та характеристика її складових. Нормативно-правова база забезпечення якості освіти. Формування системи внутрішнього забезпечення якості. Менеджмент якості у закладі вищої освіти. Зовнішнє оцінювання якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Тема 4. Підготовка фахівців у закладі вищої освіти

Стандарти вищої освіти. Організація освітнього процесу у закладі вищої освіти. Залучення представників бізнес структур (роботодавців) до освітнього процесу у закладі вищої освіти. Академічна мобільність. Академічна доброчесність.

Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання. Персоналізація та індивідуалізація навчання. Тренінгове навчання.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі залку, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; правильність виконання індивідуального та комплексного завдання; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Експрес-контроль	Завдання	Компетентісно-орієнтоване завдання	Презентація	Письмова контрольна робота	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	1 тиждень	1	1	1					3
		2 тиждень	1	1	1	5				8
		3 тиждень	1	1	1	5				8
	Тема 2	4 тиждень	1	1	1					3
		5 тиждень	1	1	1	5				8
		6 тиждень	1	1	1			15	10	28
Змістовий модуль 2.	Тема 3	7 тиждень	1	1	1	5				8
		8 тиждень	1	1	1					3
	Тема 4	9 тиждень	1	1	1		15			18
		10 тиждень	1	1	1				10	13
Усього			10	10	10	20	15	15	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту». 2014. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. N 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
3. Болонський процес: документи / укладачі: З.І.Тимошенко, А.М. Грехов, Ю.А. Гапон, Ю.І. Палеха. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 169 с.
4. Борова Т.А. Теоретичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу : монографія / Т. А. Борова. – Х. : Компанія СМІТ, 2011. – 384 с.
5. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В.Г. Кременя, авт. колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І. Бабин. – К.: МОН, 2004. – 288 с.
6. Лунячек В.Е. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник / В.Е. Лунячек. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 20014. – 512 с.
7. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / [авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабин]; за ред. В.Г.Кременя. – Тернопіль: вид-во ТДПУ ім. В.Гнатюка, 2004. – 147 с.
8. Полякова Г.А. Педагогіка : навч. посіб. / Г. А. Полякова, Т. А. Борова. Х. : Вид-во «ІНЖЕК», 2011. – 368 с.
9. Пономаренко В. С. Проблеми підготовки компетентних економістів та менеджерів в Україні : монографія. - Х. : Вид. ІНЖЕК, 2012. – 327 с.
10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти (ESG). – К. : ТОВ «Поліграф плюс», 2015. – 32 с.
11. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: конспект лекцій для магістрантів спец. 8.000005 «Педагогіка вищої школи»/ Укр. інж.-пед. академія; уклад. Н. О. Брюханова. – Харків : [б. в.], 2011. - 92 с.: табл.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Сайт Асоціації європейських університетів (European University Association (EUA)). Режим доступу: <https://eua.eu>
13. Сайт Верховної Ради України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
14. Сайт Європейської Асоціації забезпечення якості у вищій освіті (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) <https://enqa.eu>
15. Сайт Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua>.
16. Сайт Центру міжнародних проєктів "Євроосвіта" <http://www.euroosvita.net>